

פרק עשרה יוחסין

מתניתין:

בן עד אהרן הכהן, ולא היה בהם שום פסול כהונה.

ב. לויי [לויים].

ג. וישראל. ישראלים שלא היה בהם שום פסול קהל.

ד. חללי. כהנים חללים שנתחללו לכהונה, משום שנולדו, הם או אבותיהם, מאשה האסורה לכהן.

ה. גירי [גרים].

ו. וחרורי [עבדים כנענים משוחררים].⁽²⁾

ז. ממזירי. ממזרים, האסורים לבוא בקהל מן התורה.

ח. ונתיני. נתינים, שהם מזרע הגבעונים שנתגיירו בימי יהושע. וקרויים "נתינים", על שם שנתנם [עשאים] יהושע חוטבי עצים ושואבי מים. וגזר עליהם דוד שלא יבואו

כשעלה עזרא מבבל לארץ ישראל, העלה עמו חלק מבני הגולה. ובכלל העולים היו כל חכמי הדור. וחשש עזרא שמא ישארו בני הגולה ללא השגחת חכמי הדור, ויבואו לערב בתוכם את הפסולים. לכן העלה עמו את כל הפסולים מבבל לארץ ישראל, כדי ששם הם יעמדו תחת פיקוח החכמים, שימנעו את העירוב עמהם.

והיו בהם עשרה סוגי משפחות בדרגת "יחוס" שונה.

המשנה שלפנינו מפרטת את עשרת דרגות היוחסין, ואת היחס שביניהן.

עשרה מיני "יוחסין"⁽¹⁾ עלו עם עזרא מבבל. ואלו הם:

א. כהני. כהנים כשרים, המיוחסים בן אחר

במסכת הוריות [יג א]: הכל רצין אחר הגיורת, ולא אחר המשוחררת, משום שבהיותה שפחה היא היתה ב"ארור".

ומה שלא נקט התנא גם עבדים שלא נשתחררו, משום שהם אין להם "יחוס" כלל, ואינם בכלל יוחסין. תוס' הרא"ש.

והרש"ש כתב, שעזרא לא העלה עבדים כי לא חשש להשאיר אותם, היות וניכרים וידועים הם כעבדים, ואין חשש שיתערבו בהם. ומהאי טעמא גם לא העלה גרי אומות שאסורים לבא בקהל [עמונים ומואבים וכדומה] כי הם היו ניכרים, ונבדלו ישראל מהם.

1. ה"יוחסין" האמורים כאן הם סוגי משפחות. ואין זה כשאר "יוחסין" שבכל מקום, שהם לשון "עילוי משפחה", כמו שאמרו "מעלין מתרומה ליוחסין". תוס' הרא"ש.

וכתב התוי"ט: שם ה"יחוס" הונח על ידיעת האיש לבית אבותיו, לדעת ענינו על איזה דרך נולד. ולפיכך כל אלו דתנינן ובאו במספר "עשרה יוחסין" יצדק עליהם שם היחס, אחר שנודעו מי אביהם, ועל איזה דרך נולדו.

2. אף על פי שגרים ו"חרורי" הם ענין אחד, מכל מקום, נמנים הם לשנים. כמו שאמרו